

כחרש שאינו שומע ואמר דוד המלך ע"ה, אם אני כחרש ולא אשמע אז חזקה עלי כי אהיה כאלם ולא אפתח פי, אחרת אין השתוות ואין מדת חסידות...

מעולם לא יצא רבי זעליג מארבע אמות של קדושה וטהרה, של תורה וחסידות אבל כאריות של החסידות הבין לנפשו של כל אדם, כחסיד וכמתנגד, כעובד ירא שמים וכצבוע, המעמיד פנים.

מסביר רבי זעליג, — כתוב זומם רשע לצדיק ומבקש להמיתו. הרשע הקטן הזה, ההולך ומתפקר, עובר על חטא ומרגיע את נפשו, אומר: גם הצדיק חוטא..., חוטא האיש ומבקש להזים את צדקתו של הצדיק, היש לך הריגה גדולה יותר מזו...

ואותו חסיד זקן אינו רק נאה דורש, בראשונה הוא תובע מעצמו ואחרי כן, דורש מאחרים. זאת ועוד: מקיל יותר לאחרים מאשר לעצמו. זקן מאד האיש, חלש ויודע חולי, אבל קל לו להטריח את עצמו מל-הטריח אחרים, וכשהוא מטיף לאברך צעיר כי ישמור על בריאותו, ונשמרתם לנפשותיכם, מתקומם אותו צעיר ושואלו:

— ומר מפקיר גופו מה טעם יש בדרישה ממני, כי אשמור על גופי?
בענה לו רבי זעליג:

— לי גוף הרוס, שבר של כלי ואין לי כבר על מה לשמור אתה בריא אולם הנך עדיין, כלי שלם שיש לשמרו, ויש וסדק אחד בגוף מטריד הרבה את הנשמה וגורם אפילו לסדקים בה...

לטומשוב הוא נוסע לעתים תכופות, לקוצק לעתים נדירות יותר, זקן מופלג האיש, חלש ומלא יסורים וכאב, וכשבא בפעם האחרונה לרבו הגדול, פונה אליו האדמו"ר ושואלו:

כל אחד צריך להיות בקי במסכת אחת בעל פה, יש ואדם זקוק לה...

ורבי זעליג מבין לרמוז לומד הוא מסכת תענית עם רש"י ותוספות והמפורשים מלה במלה בעל פה, חלף זמן מה וכבר היה רגיל ללמוד במסכת זו לפי הזכרון כמו שלמד כשהגמרא פתוחה לפניו והנה כהו עיניו, חדל לראות. התמרמר רבי זעליג הרבה, אמר: — חבל שבחרתי לי את מסכת תענית, מעוטת הדפים ולא בחרתי לי מסכת כמו בבא בתרא, מרובת הדפים, כי אז והייתי בטח רואה עד אשר הייתי גומר ללמוד בעל פה את המסכת הזאת, דבר שהיה מעניק לי ראייה לחדשים רבים...

הרה"ק משרגצק

לעת מצוא

מאז חדל לראות, חדל לגדוד. נשאר במקום אחד, בקאליש, כשאחד מעשירי העיר מחזיקו בביתו בכבוד. הדבר לא השפיע על תהלכותיו ומעשיו, על שמחתו ועל התלהבותו "לשמוח אפשר גם בחושך" טען. אבל פעם התלונן בפני הרה"ק רבי זאב וואלף מסטריקוב, אמר:

— מה לי מכל העוורון שלי, אם את עצמי אני ממשיך לראות....

כשהגיע יום כפור האחרון בחייו השתנה רבי זעליג עד מבלי להכירו. שלא כדרכו הרבה בבכיות. בלילה אחרי התפלות התישב ללמוד זוהר, כדרכו אבל שוב, תוך בכיות רבות. סיים את שיעוריו לליל יום כפור והתחיל להשמיע באזני החסידים שהקיפוהו מכל עבר את אשר עבר עליו מאז עמד לראשונה על דעתו, וכל אותו לילה, לא הפסיק מלספר עד כי הגיעה שעת שחרית